

РЕФЕРАТ

Судак Ксении Дмитриевны

Тема: Канцелярия великого князя Александра Ягеллончика: структура, функции и персональный состав (1492-1506 гг.).

Ключевые слова: канцелярия, канцлер, подканцлер, писари, дьяки, Александр Ягеллончик, Метрика Великого княжества Литовского.

Актуальность. Роль канцелярии в Великом княжестве Литовском была значительной и изучение ее структуры и функций, а также персонального состава даст более полное представление о ведении делопроизводства в конце XV – начале XVI в.

Цель дипломной работы – выявить особенности деятельности канцелярии ВКЛ во время правления Александра Ягеллончика (1492 – 1506 гг.). **Объект работы** – деятельность канцелярии Великого княжества Литовского, **предмет** – функции, структура, персональный состав и особенности организации работы и делопроизводства канцелярии Великого княжества Литовского. **Методологической основой** дипломной работы стали принципы объективности, историзма, системности и ценностного подхода.

Основные положения, выносимые на защиту. Документирование и делопроизводство в период правления Александра Ягеллончика существенно отличаются от предыдущего. В связи с осуществлением внутренней функции государства усиливается документирование законодательной деятельности. С возникновением канцелярии при великом князе создается архив. С конца XV в. появляются копиянные книги, составившие Литовскую Метрику — основу государственного архива Великого княжества Литовского.

Согласно Метрике, в функции канцелярии входила подготовка документов центрального аппарата управления Великого княжества Литовского, но главной задачей было обеспечение решений великого князя и Рады Великого княжества Литовского, а также Сейма, не имевшего собственной канцелярии. Канцелярия Великого княжества Литовского была техническим учреждением, однако ее работники, выполняя свои функции, нередко наделялись широкими полномочиями (во время посольств, ревизий и переписей). Не будучи самостоятельным распорядительно–исполнительным учреждением, она являлась центром политической мысли государства.

Структура и объем дипломной работы. Дипломная работа состоит из введения, трех глав, заключения, списка использованных источников и литературы. Общий объем работы – 63 страницы. Из них: список использованных источников и литературы – 5 (49 наименований), реферат на русском, белорусском и английском языках – 3.

РЭФЕРАТ

Судак Ксеніі Дзмітрыеўны

Тэма: Канцылярыя вялікага князя Аляксандра Ягелончыка: структура, функцыі і персанальны склад (1492-1506 гг.).

Ключавыя словы: канцылярыя, канцлер, падканцлер, пісары, дзякі, Аляксандр Ягелончык, Метрыка Вялікага княства Літоўскага.

Актуальнасць. Роля канцылярыі ў Вялікім княстве Літоўскім была значнай і вывучэнне яе структуры і функцый, а таксама персанальнага складу дасць больш поўнае ўяўленне аб вядзенні справаводства ў канцы XV – пачатку XVI ст.

Мэта дыпломнай працы – выявіць асаблівасці дзейнасці канцылярыі ВКЛ падчас кіравання Аляксандра Ягелончыка (1492 -1506 гг.). **Аб'ект** працы – дзейнасць канцылярыі Вялікага княства Літоўскага, **прадмет** – функцыі, структура, персанальны склад і асаблівасці арганізацыі работы і справаводства канцылярыі Вялікага княства Літоўскага. **Метадалагічнай асновай** дыпломнай працы сталі прынцыпы аб'ектыўнасці, гістарызму, сістэмнасці і каштоўнаснага падыходу.

Асноўныя палажэнні, якія выносяцца на абарону. Дакументаванне і справаводства ў перыяд кіравання Аляксандра Ягелончыка істотна адрозніваюцца ад папярэдняга перыяда Казіміра Ягелончыка. У сувязі з ажыццяўленнем ўнутранай функцыі дзяржавы ўзмацняецца дакументаванне заканадаўчай дзейнасці. З узнікненнем канцылярыі пры вялікім князю ствараецца архіў. З канца XV ст. з'яўляюцца капійныя кнігі, якія склалі Літоўскую Метрыку – аснову дзяржаўнага архіва Вялікага княства Літоўскага.

Згодна Метрыцы, у функцыі канцылярыі ўваходзіла падрыхтоўка дакументаў цэнтральнага апарата кіравання Вялікага княства Літоўскага, але галоўнай задачай было забеспячэнне рашэнняў вялікага князя і Рады Вялікага княства Літоўскага, а таксама Сейма, які не меў ўласнай канцылярыі. Канцылярыя ВКЛ была тэхнічнай установай, аднак яе работнікі, выконваючы свае функцыі, нярэдка надзяляліся шырокімі паўнамоцтвамі (падчас пасольстваў, рэвізій і перапісаў). Не будучы самастойнай распарадчавыканаўчым установай, яна з'яўлялася цэнтрам палітычнай думкі дзяржавы.

Структура і аб'ём дыпломнай працы. Дыпломная праца складаецца з уводзінаў, трох раздзелаў, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц і літаратуры. Агульны аб'ём працы – 63 старонкі. З іх: спіс крыніц і літаратуры – 5 (49 найменняў), рэферат на рускай, беларускай і англійскай мовах – 3.

SUMMARY

Kseniya Sudak

Theme: The Chancellery of Grand Duke Alexander Jagiellon: the structure, the functions and the cast (1492-1506).

Key words: Chancellery, chancellor, vicechancellor, scribes, deacons, Alexander Jagiellon, Metrica of the Grand Duchy of Lithuania.

Relevance: The role of the Chancellery in the Grand Duchy of Lithuania was considerable. Studying the structure and the functions, as well as the cast will give us the information about the clerical work in the end of XVth – the beginning XVIIth centuries.

The purpose of the work – to clear up the peculiarities of the Chancellery of the Grand Duchy of Lithuania during the reign of Alexander Jagiellon (1492-1506). **The object** of the diploma is the activity of the Chancellery of the Grand Duchy of Lithuania, **the subject** is the functions, the structure, the cast and the peculiarities work and office matters of the Chancellery of the Grand Duchy of Lithuania. The principles of objectivity, historicism, systemic and value approach is **the methodological basis** of this diploma.

The main statements for defense. Documentary and office work during the reign of Alexander Jagiellon differed from the previous one significantly. The documentation of legislative activity was enforced due to the implementation of the state internal politics. The archives was created as the Chancellery of the Grand Duke had been formed. Since the end of the XVth century copied books had appeared and they formed the Lithuanian Metrica - the foundation of the State Archives of the Grand Duchy of Lithuania.

According to the Metrica, the function of the Chancellery was to make the documents of the central branch of the Grand Duchy of Lithuania, but the main task was to perform the decisions of the Grand Duke and the Rada of the Grand Duchy of Lithuania and the Seimas, as they did not have their Chancellery. The Chancellery of the Grand Duchy of Lithuania was a technical institution, but the employees, performing their functions, were often given wide authority (during embassies, audits and censuses). It was not an independent assignments-executive institution, though it was the center of the political idea of the state.

The structure and the size of this diploma. The work consists of the introduction, three chapters, the conclusion, the list of sources and literature. This work consists of 63 pages. It includes the list of sources and literature – 5 pages (49 titles), the summary in Russian, Belarusian and English – 3 pages.